

Bog anmeldelse.

Runar Bakken: Alle vil leve længe, men ingen vil blive gamle. Samfundslitteratur, marts 2020

Anmeldt af Tine Fristrup, Ph.d. og lektor ved DPU, Aarhus Universitet, tifr@edu.au.dk

Runar Bakken er sygeplejerske og docent emeritus ved Universitetet i Sydøstnorge. I 2018 udkom hans fagfællebedømte bog med titlen "Alle vil leve længe" og undertitlen "Men ingen vil blive gamle" på det norske Fagbokforlaget, men allerede i 2014 udgav han bogen "Frykten for alderdommen: Om å eldes og leve som gammel" på forlaget Res Publica. I den anledning anmeldte Kari Wærness bogen i "Tidsskrift for Velferdsforskning" (2016, nr. 4, årgang 19) og indledte med disse ord:

"Frykten for alderdommen er en svært interessant, tankevekkende og provoserende bok om aldring og alderdom", og hun afsluttede med disse ord: "Jeg vil sterkt anbefale denne boken til profesjonelle yrkesgrupper i eldreomsorgen, inkludert administratorer, planleggere og forskere. Helst burde den være grunnlag for seminardiskusjoner, gerne i tverrfaglige grupper. Den vil lett kunne provosere til debat".

Jeg kan kun bifalde og gentage Kari Wærness indledende og afsluttende ordvalg i forhold til denne dugfriske danske udgivelse af Runar Bakkens bog fra 2018 på forlaget Samfundslitteratur, der forbilledligt er oversat fra norsk til dansk af Randi Bjerre Høfring med titlen: "Alle vil leve længe, men ingen vil blive gamle". Det tankevekkende ved den danske udgivelse ligger allerede i den danske titel, som indeholdende et enkelt komma og et "men", der understreger det *konfliktuelle* forhold mellem at "alle vil leve længe" og "ingen vil blive gamle", som også Lotte Evron introducerer os til i bogens forord.

Det interessante, tankevekkende og provokerende ved bogen ligger præcis i Runar Bakkens gentagende gennemspilning af forholdet mellem den entydige sundhedspolitiske dagsorden og de flertydige eksistentielle livsvilkår. For hvordan kan det være, at det er kommet så vidt, at vi ikke længere taler om *gammelheden*, og hvad sker der ved, at *gammelheden* mister sit sprog? Runar Bakkens essayistiske pen er sanseligt orkestreret, hvilket muliggør en sproglig (gen)etablering af det eksistentielle livsvilkår, hvor forældelsens ubehag omgås gennem poetiske vendinger, som muliggør, at vi kan forholde os til det at blive gammel.

Runar Bakken har en fantastisk evne til at udfolde komplicerede gerontologiske teorier ved at gøre os som læsere til en del af begrebsdannelsen gennem sin sproglige stil, hvor vi sammen kan undre os over, hvad det var forskere tidligere havde undret sig over og udviklet teorier på baggrund af. Teorier, som vi i dag selvfølgelig trækker på inden for det gerontologiske forskningsfelt uden at tænke over i hvilken sammenhæng, de blev til.

Når man med Runar Bakken først får indblik i den *videnspolitiske* dagsorden, som præger vores tilgang til aldring og alderdom i dag finder vi ud af, at vi ikke længere spørger til værdien af ”aktiv aldring”, fordi vi har fået etableret et skel mellem de aktive og de passive - et skel, der fungerer perfekt i den politiske styring af det levede liv, faktisk så perfekt, at alle *vil* leve længe og ingen *vil* blive gamle. Det er denne vilje eller *villen*, der sættes på spil i bogen gennem at spørge til, hvad der blev af *skullen* og *kunnen*. Når vi alle *vil* leve længe, er det fordi vi *skal kunne ville* leve længe, fordi det at leve længe har værdi (som vækst i middellevetiden) for staten i den globale konkurrence, hvor nationer konkurrerer med hinanden om at være bedst på en række punkter herunder middellevetiden.

På den måde udgør forestillingen om *livsforlængelse* (longevity) udgangspunktet for den politiske rehabiliteringsindsats, vi for tiden benævner ”aktiv aldring”. Når man i dag fra politisk side søger at forvalte det levede liv i alle livets aldre er det gennem forskellige former for beherskelses-strategier, hvor *aktivering* henviser til mobiliseringen og optimeringen af de humane ressourcer, således at man kan udvikle sine sundhedskompetencer livslangt og dø i synden over at have misligholdt sine sundhedskompetencer. Døden har ingen værdi i et sundhedsøkonomisk perspektiv og hvis der er investeret ressourcer i rehabilitering, som ikke fører til forbedring af funktionsevnen med henblik på at øge den enkeltes selvhjulpethed, så er afkastet af investeringen så ringe, at vi begynder at udvælge, hvem der er værd at investere i samfundsøkonomisk.

Når det politiske og det økonomiske smelter sammen i økonomistyringens navn installeres udskamningen af de værdiløse liv, som skammen over at blive gammel i den enkeltes selvforhold og vi rammes af bebyrdelsesretorikken, hvor vi ligger andre til last og kan drives til selvmord. Skammen ved alderdommen tog Runar Bakken fat om i sin bog fra 2014 om frygten for alderdommen og han fortsætter i den nu oversatte bog fra 2018 med at problematisere, hvordan det moderne samfund har installeret frygten og skammen for alderdommen. Her går Runar Bakken i Simone de Beauvoirs fodspor for at *af-hemmeliggøre* og *i-tale-sætte* skammens fortielser ved at undersøge sammenhængen mellem alderdom og skam. En sammenhæng, der udspiller sig i det forhold, at vi i senlivet alle *skal kunne ville* leve længe. Vi rammes af skam, når vi ikke kan leve op til den livsfordring, der gennem en sammensmeltning mellem forskning og politik har installeret forestillingen om livsforlængelse som livsforvaltningens omdrejningspunkt. Alle der læser Runar Bakkens bog vil have mere og derfor skal der lyde en opfordring til Samfundslitteratur om også at oversætte og udgive Runar Bakkens bog fra 2014.